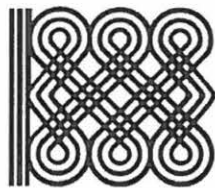

NOORMARKUN MÄNTYLÄN VI ASEMAKAAVAN
ARKEOLOGINEN INVENTOINTI

Mikko Helminen 2007

SATAKUNNAN MUSEO

Noormarkun Mäntylä VI asemakaava-alueen arkeologinen inventointi

Kiinteät muinaisjäännökset ovat kulttuuriympäristön vanhimpana osana lain nojalla rauhoitettuja ja vaikuttavat näin ollen maankäytön mahdollisuuksiin. Siksi asianmukaiset ja ajantasaiset tiedot esihistoriallisista suojelukohteista ovat tärkeitä maankäyttöä suunniteltaessa. Alueelta, josta tunnetaan irtolöytöjä tai jonka läheisyydessä on kiinteitä muinaisjäännöksiä, on tärkeätä tehdä arkeologinen inventointi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tällöin inventoinnissa mahdollisesti löytyvät muinaisjäännökset voidaan ottaa huomioon jo suunnitteluvaiheessa.

Noormarkun kunnan Mäntylän VI asemakaava-aluetta koskevan arkeologisen inventoinnin tavoitteena vuonna 2007 oli tutkia alue mahdollisten muinaisjäännösten löytämiseksi. Inventoinnin toteutti fil. yo. Mikko Helminen Satakunnan Museosta, ja sen rahoitti Noormarkun kunta. Inventointi ja siihen kuuluva esityö ja raportointi toteutettiin yhteensä kuuden päivän aikana loka- ja marraskuussa. Maastotyö suoritettiin kahtena päivänä 18.–19.10.2007.

Aiempi arkeologinen tutkimus

FM Petteri Pietiläinen (Museovirasto) on tehnyt Mäntylän V asemakaava-aluetta koskevan inventoinnin vuonna 2005. Tuolloin inventoitu alue sijoittuu VI:n pohjoispuolelle sekä osin nyt inventoidun alueen luoteisosalle (ks. karttaote). Tätä ennen Noormarkussa koko kunnan kattaneen arkeologisen inventoinnin on tehnyt vuonna 1966 FM Matti Huurre. Vuosina 1966 ja 2005 suoritettujen inventointien perusteella Mäntylän alueelta ei ole aiemmin tunnettu kiinteitä muinaisjäännöksiä.

Aluetta lähimpänä sijaitsevia muinaisjäännöksiä ovat Noormarkun ja Porin rajan molemmin puolin, 25–35 metriä nykyisen merenpinnan yläpuolella sijaitsevat pronssikautiset hautaröykkiöt, jotka ovat inventointialueesta noin 2,5 kilometriä lounaaseen, sekä Pohjolan pronssikautinen hautaröykkiö (muinaisjäännösrekisterin tunnus 537010009) noin 2,8 kilometriä länteen. Lähimpänä tutkittua aluetta talletettujen irtainten esinelöytöjen löytöpaikat sijaitseva Harjakankaan kylässä, joka sijaitsee noin neljä kilometriä Mäntylän alueesta kaakkoon sekä Finpyyn kylässä, joka sijaitsee noin puoli-toista kilometriä alueesta pohjoiseen. Esineet ovat kivityökaluja tai niiden katkelmia, sekä pyyntiin ja kulkemiseen liittyviä esineitä, kuten verkonpainokivi, tuura, pallonuija ja jalas.

Menetelmät

Inventoinnissa käytetyt menetelmät perustuvat GPS-paikantimen avulla saatavaan Suomen yhteenäiskoordinaattijärjestelmän (ykj) mukaiseen paikannustietoon. Muinaisjäännösten rajat arvioidaan maan päällä näkyvien rakenteiden, koekuopituksen tai maaperän ja topografian perusteella ja mitataan teknisen dokumentoinnin yhteydessä myös GPS-paikantimella. Lisäksi mitataan yksittäisten kohteiden, kuten röykkiöiden keskipisteet. Kohteet myös valokuvataan.

Alueen kuvaus ja havainnot

Inventoitava alue on laajuudeltaan noin 26,9 ha ja sitä luonnehtivat kangasmetsät, soistumat, kallio-paljastumat sekä hakkuuaukeat. Alue on kauttaaltaan hyvin kivistä. Havainnointimahdollisuudet olivat maastotyötä suoritettaessa hyvät, joskin soistuneet alueet, tiheä nuori metsä ja hakkuujätteen peittämät alueet vaikeuttivat havainnointia ja alueella liikkumista. Varsinaisen asemakaavan suunnittelualueen lisäksi tarkistin alueen lounaisrajan (rautatielinjan) ja kantatie 2555 välisen alueen.

Aluetta lähinnä sijaitsevat muinaisjäännökset ovat nykyään 25–35 metrin korkeudella nykyisestä merenpinnasta sijaitsevilla muinaisilla rantakallioilla olevia hautaröykkiöitä. Huolimatta siitä, että Mäntylän alue sijaitsee varsin kaukana Porin ja Noormarkun seudun pronssi- ja varhaisrautakautisesta rantaviivasta, tarkastin ensin eritoten avokallioalueet mahdollisten röykkiöiden löytämiseksi. Mitään muinaisjäännökseen viittaavaa en alueella havainnut. Sen sijaan mahdollisten sekaannusten välttämiseksi lienee aiheellista todeta, että inventointialueen koillispuolella sijaitseva rinne, kohdassa p 6840518, i 3229175 mäen peittää laaja luonnon muovaama kiveys, jonka myös Petteri Pietiläinen on todennut ja tulkinnut samoin vuoden 2005 inventoinnissa. Lisäksi alueen itäkulmasta eriävän sekä alueen lounaiskulmaan läpi alueen kiertävän metsäautotien reunassa sijaitsee muutamia oletettavasti tien raivauksen yhteydessä syntyneitä kiviröykkiöitä, joita ei ole syytä laskea kiinteiksi muinaisjäännöksiksi. Tien rakennukseen liittynevät myös saman metsäautotien länsipuolella, kohdassa p 6840280, i 3229136 sijaitsevat sammaleen peittämät kuopanteet, jotka totesin vanhoiksi maanottokuopiksi.

Toiseksi pyrin etsimään merkkejä alueella mahdollisesti sijaitsevista kivikautisista asuinpaikoista. Inventointialueen korkeus nykyisestä merenpinnasta on peruskartan korkeuskäyrien perusteella 35–47,5 metriä, pääosin kuitenkin 40–45 m mpy. Rannan muinoin sijaitessa alueen tuntumassa, Mäntylän seutu on ollut saari, joka sittemmin on maatunut niemeksi ja osaksi manteretta. Noormarkun entuudestaan tunnetut kivikautiset asuinpaikat sijaitsevat 45–55 m mpy.

Löytääkseni merkkejä esihistoriallisista asuinpaikoista tai toiminnasta alueella, tein muutamia koepistoja sopiviksi katsomiini paikkoihin alueen eri osiin sekä tarkistin tuulenkaatojen ja metsänhoidon seurauksena avautuneita kohtia maastossa. Lukuisissa kohdin aluetta heti pintaturpeen alta oli todettavissa noin 3-4 cm paksu palokerros, tämän alla noin 5-10 cm paksu saostumiskerros, jonka alta alkoi tiivis ns. puhtaan moreenimaan kerros. Palokerros viitannee alueella verrattain myöhään tapahtuneeseen metsäpaloön. Alue oli kokonaisuudessa hyvin kivistä ja moreeni koostui samaten suurehkoista kivistä ja sorasta. Joissakin koepistoissa totesin kvartsia, joka lähemmässä tarkastelussa paljastui luontaiseksi, eikä sen voida sanoa viittaavan esihistorialliseen ihmistoimintaan. Minikäänlaisia esinelöytöjä en tehnyt.

Yhteenveto

Mäntylän VI asemakaava-alueella ei vuoden 2007 inventoinnissa tehtyjen havaintojen perusteella ole kiinteitä muinaisjäännöksiä.

Porissa 14.11.2007

Fil. yo. Mikko Helminen

Ote peruskartasta 144 01 Noormarkku. Inventoinnissa vuonna 2005 tutkittu asemakaava-alue merkitty viivoitettuna ja 2007 tutkittu asemakaava-alue merkitty pelkällä reunaviivalla.

